

Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ Weert 2022

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begrippen

In deze verordening betekenen de volgende begrippen:

- a) benadelingsbedrag: netto-uitkering waardoor eerder, langer of tot een hoger bedrag een beroep wordt of is gedaan door een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan;
- b) bijstandsnorm:
de geldende bijstandsnorm volgens artikel 5, onderdeel c van de Participatiewet (PW), eventueel aangevuld met de bijzondere bijstand voor levensonderhoud voor 18 tot 21 jarigen, of de geldende grondslag van de uitkering volgens artikel 5 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) of artikel 5 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) of de geldende bijzondere bijstand volgens artikel 5, onderdeel d van de PW.

Artikel 2. Het besluit om een verlaging op te leggen

In het besluit waarin de uitkering wordt verlaagd volgens artikel 18 lid 2, 5 en 6 van de PW, de artikelen 20 en 38 lid 12, van de IOAW en de IOAZ, staat in ieder geval:

- a. de reden van de verlaging;
- b. de duur van de verlaging;
- c. de hoogte van de verlaging, uitgedrukt in een bedrag of in procenten; en
- d. wanneer van toepassing, de reden om af te wijken van de standaard verlaging.

Artikel 3. Horen van belanghebbende

Voordat een maatregel wordt opgelegd krijgt de belanghebbende de mogelijkheid om hierop te reageren en zijn mening te geven.

Artikel 4. Afzien van verlaging

1. Het college ziet af van een verlaging als:
 - a. elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt; of
 - b. het college vaststelt dat de gedraging meer dan 1 jaar geleden is gebeurd.
2. Het college ziet af van een verlaging bij dringende redenen of individuele bijzondere omstandigheden.
3. Als het college af ziet van een verlaging, krijgt de belanghebbende hiervan een besluit.
4. Het afzien van een verlaging volgens lid 2 telt mee voor het vaststellen van recidive.

Artikel 5. Ingangsdatum en tijdvak van een verlaging

1. De verlaging wordt opgelegd vanaf de eerste dag van de kalendermaand die volgt op de datum waarop het besluit om de uitkering te verlagen naar de belanghebbende is verstuurd.
2. Anders dan wat staat in het eerste lid, wordt de verlaging met terugwerkende kracht opgelegd als de bijstand nog niet is uitbetaald.
3. Als een verlaging niet of niet helemaal kan worden uitgevoerd omdat de uitkering is gestopt, wordt bij hernieuwde toekenning beoordeeld of de verlaging of dat deel van de verlaging dat nog niet is uitgevoerd, alsnog kan worden opgelegd.

Artikel 6. Berekeningsgrondslag

Een verlaging wordt berekend over de bijstandsnorm.

Hoofdstuk 2. Niet nakomen van de niet geüniformeerde arbeidsverplichtingen

Artikel 7. Gedragingen PW

Gedragingen waardoor een belanghebbende algemeen geaccepteerde arbeid niet krijgt, behoudt, of accepteert of een verplichting volgens de artikelen 9, 9a en 55 niet of onvoldoende nakomt, zijn verdeeld in de volgende categorieën:

- a. eerste categorie: het zich niet op tijd inschrijven als werkzoekende bij het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen; of het niet meewerken aan de in artikel 56a, tweede lid, neergelegde ontzorgingsverplichting.
- b. tweede categorie:
 1. het niet of onvoldoende meewerken aan het maken, uitvoeren en bespreken van een plan van aanpak volgens artikel 44a;
 2. Wanneer het gaat om een belanghebbende jonger dan 27 jaar, tijdens de vier weken na een melding zoals staat in artikel 43 lid 4 en 5: het niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen volgens de artikelen 9, lid 1, of 55, wanneer deze verplichtingen niet worden genoemd in artikel 18 lid 4;
 3. het niet of onvoldoende naar zijn mogelijkheden zijn best doen om een door het college opgedragen tegenprestatie zoals staat in artikel 9, eerste lid, onderdeel c, uit te voeren.
- c. derde categorie: het niet of onvoldoende naar zijn mogelijkheden zijn best doen om algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen, wanneer deze verplichting niet staat genoemd in artikel 18 lid 4.

Artikel 8. Gedragingen IOAW en IOAZ

Gedragingen waardoor een belanghebbende algemeen geaccepteerde arbeid niet krijgt, behoudt, of accepteert of een verplichting volgens de artikelen 37 en 38 niet of onvoldoende nakomt, worden verdeeld in de volgende categorieën:

- a. eerste categorie: het zich niet op tijd inschrijven als werkzoekende bij het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen;
- b. tweede categorie:
 - 1°. het niet of onvoldoende meewerken aan een onderzoek naar de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling;
 - 2°. het niet of onvoldoende gebruiken van een door het college aangeboden voorziening volgens de artikelen 36, eerste lid, en 37, eerste lid, onderdeel e, maar de voorziening is toch doorgegaan en niet gestopt;
 - 3°. het niet of onvoldoende naar zijn mogelijkheden zijn best doen om een door het college opgedragen tegenprestatie naar vermogen zoals staat in artikel 37 lid 1, onderdeel f, uit te voeren;
- c. derde categorie:
 - 1°. het niet zijn best doen om algemeen geaccepteerde arbeid te krijgen;
 - 2°. het niet accepteren van algemeen geaccepteerde arbeid;
 - 3°. het door eigen schuld niet houden van algemeen geaccepteerde arbeid;
 - 4°. het niet of onvoldoende gebruiken van een door het college aangeboden voorziening gericht op arbeidsinschakeling volgens de artikelen 36 lid 1, en 37 lid 1, onder e, wanneer hierdoor de voorziening niet is doorgegaan of is gestopt.

Artikel 9. Hoogte en duur van de verlaging

De verlaging, bij gedragingen volgens de artikelen 7 en 8, wordt vastgesteld op:

- a. 10% van de bijstandsnorm voor de duur van één maand bij gedragingen van de eerste categorie;
- b. 50% van de bijstandsnorm voor de duur van één maand bij gedragingen van de tweede categorie;
- c. 100% van de bijstandsnorm voor de duur van één maand bij gedragingen van de derde categorie.

Hoofdstuk 3. Niet nakomen van de geüniformeerde arbeidsverplichtingen

Artikel 10. Duur verlaging bij niet nakomen geüniformeerde arbeidsverplichting

De verlaging is 100% van de bijstandsnorm voor de duur van 1 maand bij het niet of onvoldoende nakomen van een verplichting volgens artikel 18 lid 4 PW.

Hoofdstuk 4. Overige gedragingen die leiden tot een verlaging

Artikel 11. Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid PW

1. Toont een belanghebbende een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening van het bestaan volgens artikel 18 lid 2, dan wordt de uitkeringsnorm verlaagd.
De verlaging is:
 - a. 10% van de bijstandsnorm voor de duur van 3 maanden bij een benadelingsbedrag tot € 7.500,-;

- b. 15% van de bijstandsnorm voor de duur van 3 maanden bij een benadelingsbedrag vanaf € 7.500,- tot € 25.000,-;
 - c. 20% van de bijstandsnorm voor de duur van 3 maanden bij een benadelingsbedrag van € 25.000,- of meer.
2. Toont een belanghebbende een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid van het bestaan en is de hoogte van het benadelingsbedrag niet vast te stellen, dan is de verlaging in principe 20% van de uitkeringsnorm voor de duur van één maand.

Artikel 12. Zeer ernstige misdragingen

De uitkering van een belanghebbende die zich heel erg misdraagt tegenover personen en instanties die de PW als bedoeld in artikel 9, zesde lid van die wet, uitvoeren, tegenover personen en instanties die de IOAW en de IOAZ als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onder g, uitvoeren, wordt verlaagd met:

- a. 100% van de bijstandsnorm voor de duur van 2 maanden, bij het uitoefenen van lichamelijk geweld tegen de genoemde personen;
- b. 50% van de bijstandsnorm voor de duur van 2 maanden, bij het uitoefenen van lichamelijk geweld tegen materiële zaken en bij mondelinge of schriftelijke bedreigingen gericht tegen de genoemde personen.

Artikel 13. Niet nakomen van overige verplichtingen

De bijstand wordt verlaagd bij het niet of onvoldoende nakomen van de verplichtingen volgens artikel 17 lid 2, artikel 55 van de PW of artikel 13, lid 2 van de IOAW of de IOAZ:

- a. 50% van de bijstandsnorm voor de duur van 1 maand, bij inlichtingen die te maken hebben met de woon- en/of leefsituatie;
- b. 20% van de bijstandsnorm voor de duur van 1 maand, als het gaat om het niet of niet tijdig inleveren van documenten.

Hoofdstuk 5. Samenloop en recidive

Artikel 14. Samenloop van gedragingen

1. Wanneer een belanghebbende zich schuldig maakt aan verschillende gedragingen die het niet nakomen van een verplichting inhouden, wordt voor het bepalen van de hoogte van de verlaging uitgegaan van de som van de verlagingen van de afzonderlijke gedragingen, tot een maximum van 100% voor de duur van één maand.
2. Kan het college voor dezelfde gedraging de bijstand verlagen volgens artikel 18 of 18b PW én een boete geven volgens de Wet inburgering 2021, dan wordt de bijstand verlaagd en wordt geen boete gegeven.

Artikel 15. Recidive

Wanneer een belanghebbende binnen twaalf maanden na het eerdere besluit waarin de uitkering is verlaagd opnieuw dezelfde soort verwijtbare gedraging zoals benoemd in deze verordening laat zien, wordt de duur van de eerdere verlaging verdubbeld.

Hoofdstuk 7. Slotbepalingen

Artikel 16. Intrekken oude verordening

De Afstemmingsverordening Participatiewet, loaw en loaz gemeente Weert 2017 wordt ingetrokken.

Artikel 17. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 16 november 2022.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Weert 2022.

Weert, 16 november 2022

*De griffier
Mr. M.H.R.M. Wolfs-Corten*

*De voorzitter
mr. R.J.H. Vlecken*

Toelichting

Algemeen

Rechten en plichten in de Participatiewet

De gemeente heeft een verantwoordelijkheid voor het invullen van de rechten en plichten van bijstandsgerechtigden. Ook vanwege de rechtszekerheid van een bijstandsgerechtigde moet de gemeente het beleid vastleggen in een verordening. Rechten en plichten zijn twee kanten van één medaille. Het recht op algemene bijstand is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering.

Het afstemmen van de bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van een belanghebbende staat in artikel 18, eerste lid van de Participatiewet. Hierin staat duidelijk dat het vaststellen van de hoogte van de uitkering en de bijbehorende verplichtingen maatwerk is. Daarbij moet recht worden gedaan aan de persoonlijke situatie en omstandigheden van de bijstandsgerechtigde. Artikel 18, tweede lid, van de Participatiewet legt een direct verband tussen de rechten en plichten van uitkeringsgerechtigden: het recht op een uitkering is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering. Dit betekent dat de hoogte van de uitkering niet alleen afhangt van de geldende uitkeringsnorm en de beschikbare middelen van de bijstandsgerechtigde, maar ook of de verplichtingen worden nagekomen. De inzet en moeite die (naar zijn mogelijkheden) van de bijstandsgerechtigde kan worden verwacht, spelen ook een rol.

Wanneer het college vindt dat een bijstandsgerechtigde zijn verplichtingen niet of in onvoldoende mate nakomt, verlaagt het de uitkering. Er is dus geen sprake van een bevoegdheid, maar van een verplichting. Alleen wanneer helemaal niets te verwijten is, verlaagt het college de uitkering niet. Het college moet bij de vaststelling van de verlaging in ieder geval rekening houden met de persoonlijke omstandigheden en de individueel vastgestelde verplichtingen. Het college kan daardoor ook van een verlaging afzien als daarvoor zeer dringende redenen aanwezig zijn.

In artikel 18 lid 4 van de Participatiewet staan de geüniformeerde arbeidsverplichtingen. Bij het niet nakomen van deze verplichtingen geldt dat de bijstand in beginsel moet worden verlaagd met 100% voor de duur van één tot drie maanden. In artikel 18, vijfde lid van de Participatiewet staat dat de duur van de verlaging via een verordening wordt vastgelegd. Wordt de uitkering niet verlaagd omdat helemaal niets te verwijten is, telt deze gedraging niet mee bij het toepassen van recidive. Wordt geen verlaging toegepast vanwege dringende redenen, dan telt deze gedraging wel mee voor recidive.

In artikel 18 lid 3 van de Participatiewet staat dat college binnen maximaal drie maanden na de beschikking om de uitkering te verlagen, beoordeelt of de omstandigheden en het gedrag van belanghebbende reden geven om de situatie opnieuw te bekijken. Bij zo'n nieuw onderzoek hoeft geen besluit te worden genomen. Het doel is alleen om vast te stellen of belanghebbende binnen deze periode zijn gedrag zó positief heeft veranderd of dat de omstandigheden zó zijn veranderd, dat er redenen zijn de eerdere verlaging bij te stellen. Artikel 18 lid 3 van de Participatiewet geldt niet bij het niet nakomen van één van de geüniformeerde arbeidsverplichtingen (artikel 18 lid 4 van de Participatiewet). Voor de geüniformeerde arbeidsverplichtingen geldt artikel 18 lid 11 van de Participatiewet. Verschil tussen artikel 18 lid 3 en artikel 18 lid 11 van de Participatiewet is dat artikel 18 lid 11 pas wordt toegepast als belanghebbende daar om vraagt.

Een verlaging door de afstemmingsverordening is bedoeld als straf wanneer deze wordt opgelegd omdat een belanghebbende zich zeer erg heeft misdragen. Op het moment dat deze gedraging ook strafbaar is, kan belanghebbende hier strafrechtelijk voor worden vervolgd. Deze verlaging en de strafvervolging kunnen alleen naast elkaar bestaan bij juridisch te onderscheiden feiten. Een voorbeeld van juridisch te onderscheiden feiten: het bezit van en het niet melden van een hennepplantage. De boete wordt opgelegd vanwege het niet verstrekken van relevante informatie voor het vaststellen van het recht op een uitkering. Strafvervolging is aan de orde door overtreding van de Opiumwet.

In andere gevallen waarin een verlaging wordt opgelegd door de afstemmingsverordening is het de bedoeling om een situatie te herstellen (bijvoorbeeld bij het niet nakomen van de arbeidsverplichting). Op het moment dat deze gedraging ook een strafbaar feit oplevert, kan belanghebbende hier strafrechtelijk voor worden vervolgd. De verlaging en de strafvervolging kunnen naast elkaar bestaan.

Keuze blijvend of tijdelijk weigeren in de IOAW/IOAZ

Het college kan de uitkering blijvend of tijdelijk weigeren wanneer een belanghebbende onder andere verwijtbaar werkloos raakt. Het college moet dit opnemen in een verordening. In deze verordening heeft het college bepaald dat het een uitkering alleen tijdelijk weigert. Het blijvend geen IOAW/IOAZ uitkering krijgen, kan heel nadelige gevolgen hebben. Het helemaal weigeren van de uitkering zorgt

ervoor dat de kans groot is dat IOAW/IOAZ-ers een uitkering volgens de Participatiewet moeten aanvragen. In die wet geldt een vermogenstoets. Daarnaast gaat het om een kwetsbare doelgroep, die uit ouderen bestaat.

Schenden van de inlichtingenplicht

Bij het niet nakomen van de inlichtingenplicht wordt een boete opgelegd. Dit komt in plaats van het verlagen van de bijstand.

Toelichting per artikel

Alleen de artikelen die extra toelichting nodig hebben, worden hier behandeld.

Artikel 1. Begrippen

Begrippen die al zijn omschreven in de Participatiewet, de IOAW, de IOAZ, de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) of de Gemeentewet worden niet apart omschreven in deze verordening. Deze gelden vanzelfsprekend ook voor deze verordening.

Bijstandsnorm

Onder de 'bijstandsnorm' wordt in deze verordening bedoeld de in de situatie van belanghebbende geldende bijstandsnorm. Dit is de geldende uitkering met vakantiegeld. Het kan ook gaan om de bijzondere bijstand voor levensonderhoud die elke maand wordt betaald.

Bij een uitkering volgens de IOAW of de IOAZ wordt bij bijstandsnorm de geldende grondslag volgens artikel 5 van de IOAW en artikel 5 van de IOAZ bedoeld.

Benadelingsbedrag

Het benadelingsbedrag is de netto-uitkering waarop eerder, langer of tot een hoger bedrag een beroep wordt of is gedaan door een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Hierbij wordt uitgegaan van het nettobedrag van de uitkering.

Artikel 2. Het besluit om een verlaging op te leggen

Het verlagen van een uitkering volgens deze verordening gebeurt via een besluit. Een belanghebbende kan hiertegen bezwaar en beroep indienen. In dit artikel staat wat in ieder geval in het besluit moet worden genoemd. Deze eisen komen uit de Algemene wet bestuursrecht en dan vooral uit het motiveringsvereiste. Het motiveringsvereiste houdt onder andere in dat een besluit bekend wordt gemaakt en goed en duidelijk wordt uitgelegd.

Artikel 3. Horen van belanghebbende

Voordat het college de uitkering verlaagt, krijgt een belanghebbende de mogelijkheid om zijn mening te geven in een persoonlijk gesprek. Ook kan het college ervoor kiezen de belanghebbende schriftelijk te horen.

Artikel 4. Afzien van verlaging

Afzien van verlagen

De uitkering wordt niet verlaagd wanneer niets te verwijten is. Ook wordt de uitkering niet verlaagd wanneer de verlaging zou leiden tot onevenredige (financiële) gevolgen of bij bijzondere individuele omstandigheden. Tot slot wordt afgezien van een verlaging wanneer het college vaststelt dat de gedraging meer dan 1 jaar geleden is gebeurd.

De invulling van het begrip 'dringende redenen' betekent een beoordeling van de omstandigheden, de mogelijkheden en middelen van belanghebbende. Dit houdt in dat het college besluit om in het individuele geval af te zien van terugvordering.

De invulling van het begrip 'dringende redenen' betekent een beoordeling van de bijzondere omstandigheden, de mogelijkheden en middelen van belanghebbende. Dringende redenen kunnen te maken hebben met het maatschappelijk belang (marginaliseren van mensen, vergroten schuldenproblematiek, huisuitzettingen), de zorgplicht van de overheid in relatie tot individuele omstandigheden van belanghebbende en met kinderen in het gezin.

Schriftelijke mededeling in verband met recidive

De schriftelijke mededeling (waarschuwing) dat het college geen verlaging oplegt bij dringende redenen of individuele omstandigheden, moet in een beschikking staan. Dit is belangrijk voor eventuele recidive (artikel 4 lid 3). Het opleggen van een verlaging bij recidive staat in artikel 15.

Artikel 5. Ingangsdatum en tijdvak van een verlaging

De verlaging wordt toegepast vanaf de dag waarop het recht op bijstand is ontstaan als het besluit om de bijstand te verlagen samenvalt met het besluit om de bijstand toe te kennen.

Kan een verlaging niet worden uitgevoerd over de kalendermaand volgend op de maand waarin het besluit om de uitkering te verlagen is genomen, dan wordt deze opgelegd vanaf de eerstvolgende betaling van de uitkering. Een verlaging kan namelijk niet worden uitgevoerd over de kalendermaand volgend op de maand waarin het besluit is genomen, als deze uitkering al is verlaagd.

De verlaging kan niet worden uitgevoerd wanneer een belanghebbende geen recht (meer) heeft op bijstand. Ontvangt een belanghebbende binnen 6 maanden na de einddatum weer bijstand, dan kan de opgelegde, maar nog niet of niet helemaal uitgevoerde verlaging alsnog worden toegepast.

Artikel 6. Berekeningsgrondslag

Bijstandsnorm

In het eerste lid staat dat een verlaging wordt berekend over de bijstandsnorm.

Ook staat hier dat een verlaging eveneens kan worden toegepast op de bijzondere bijstand voor levensonderhoud.

Personen tussen de 18 en 21 jaar ontvangen een lage jongerennorm, die bij bijzondere en noodzakelijke omstandigheden wordt aangevuld met bijzondere bijstand in de kosten van levensonderhoud. Dit staat in artikel 12 Participatiewet. Als een verlaging alleen bij de lage jongerennorm zou worden opgelegd, leidt dit tot rechtsongelijkheid ten opzichte van de 21-jarigen. Daarom wordt in deze gevallen de verlaging toegepast op de bijstandsnorm en ook op de verleende bijzondere bijstand volgens artikel 12 van de Participatiewet.

Deze verordening biedt geen ruimte om een verlaging toe te passen op een individuele inkomenstoeslag.

Artikel 7. Gedragingen Participatiewet

De artikelen 7 en 9 horen bij elkaar. In artikel 7 staan schendingen van verplichtingen uit de Participatiewet. Deze verwijtbare gedragingen zijn ingedeeld in categorieën. In artikel 9 wordt aan die categorieën via procenten een gewicht gegeven. De categorieën zijn verdeeld naar zwaarte. Een gedraging wordt als zwaarder gezien als de gedraging meer duidelijke gevolgen heeft voor het niet verkrijgen van betaald werk.

Niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen

Deze verwijtbare gedragingen houden het niet nakomen en het onvoldoende nakomen van diverse verplichtingen in.

Het niet naar vermogen proberen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen (onderdeel c)

Deze verwijtbare gedraging betekent niet 'het niet naar vermogen proberen te verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid', zoals dit is bepaald in de geüniformeerde verplichtingen van artikel 18 lid 4 van de Participatiewet. Voor het niet nakomen van deze geüniformeerde arbeidsverplichtingen gelden aparte wettelijke regels. Die staan in artikel 10.

Inspanningen in eerste vier weken na de melding (onderdeel b, 2)

De plicht om werk te verkrijgen, geldt vanaf datum melding. Speciaal voor personen jonger dan 27 jaar geldt dat zij worden beoordeeld op hun inspanningen in de eerste vier weken na de melding. Er is geen recht op bijstand als de jongere helemaal geen inspanning heeft verricht. Dit staat in artikel 13 lid 2, onder d van de Participatiewet. Heeft een jongere wel moeite gedaan, maar is dit volgens het college onvoldoende, dan verlaagt het college de uitkering.

Artikel 8. Gedragingen IOAW en IOAZ

De artikelen 8 en 9 moeten samen worden gelezen. In artikel 8 worden schendingen van verplichtingen uit de IOAW en IOAZ genoemd. De verwijtbare gedragingen zijn ondergebracht in categorieën. Aan elke categorie wordt in artikel 9 via een percentage een gewicht gegeven. De categorieën zijn verdeeld in zwaarte. Een gedraging wordt als zwaarder gezien als de gedraging meer duidelijke gevolgen heeft voor het niet zoeken, accepteren, of houden van betaald werk.

Artikel 9. Hoogte en duur van de verlaging

Dit staat in de toelichting bij de artikelen 7 en 8.

Artikel 10. Duur verlaging bij niet nakomen geüniformeerde arbeidsverplichting

De eerste keer dat het college vaststelt dat een belanghebbende een geüniformeerde arbeidsverplichting door eigen schuld niet nakomt, is de verlaging 100% van de bijstandsnorm voor de duur van 1 maand (artikel 18 lid 5, lid 1 van de Participatiewet).

Artikel 11. Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid PW

De basis van de Participatiewet is dat iedereen eerst zijn eigen geld moet verdienen. Pas wanneer dat niet mogelijk is, kan men bijstand aanvragen. Hoofregel is dus dat iedereen er voor moet zorgen dat geen bijstand nodig is. Zorgt een gedraging ervoor dat belanghebbende eerder, langer of voor een hoger bedrag bijstand nodig heeft, dan is er meestal een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Dit komt in ieder geval voor bij de volgende gedragingen:

- het te snel interen van vermogen;
- het door eigen schuld verliezen van het (gedeeltelijk) recht op een andere uitkering;
- het door eigen schuld te laat aanvragen van een voorliggende voorziening.

In dit artikel is bepaald dat een verlaging kan worden opgelegd bij een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. De ernst van de gedraging wordt bepaald door het benadelingsbedrag te berekenen en vast te stellen. Dat is in dit geval het gedeelte van de uitkering waarop eerder, langer of tot een hoger bedrag een beroep wordt gedaan.

Kan het exacte benadelingsbedrag niet worden vastgesteld, dan is de verlaging in beginsel 20% voor de duur van één maand. Bij de beoordeling van de verlaging wordt voor zover mogelijk een inschatting gemaakt van de hoogte van het benadelingsbedrag en wordt hier in alle redelijkheid rekening mee gehouden.

Bijstand als geldlening

Bij een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid kan het college ook besluiten de bijstand als geldlening te verstrekken. Dit staat in artikel 48 lid 2 onderdeel b van de Participatiewet. Het college heeft besloten om geen gebruik te maken van deze mogelijkheid.

Artikel 12. Zeer ernstige misdragingen

De woorden 'zeer ernstige misdraging' houden in elk geval in: elke vorm van ongewenst en agressief lichamenlijk contact met een persoon of het doen van pogingen daartoe. Hieronder valt bijvoorbeeld schoppen, slaan of het (dreigen met) gooien van voorwerpen naar een persoon. Ook het beschadigen van een gebouw of onderdeel van de inventaris, net als het doen van pogingen daartoe in enige vorm wordt als zeer ernstige misdraging gezien. Handelingen die door hun grote en mogelijk blijvende impact op de persoon of personen grote invloed hebben, zoals het opzetten van gerichte lastercampagnes, seksuele intimidatie, het tonen van steek en/of vuurwapens en (pogingen tot) opsluiting in een ruimte zijn ook te zien als zeer ernstige misdraging. Verbaal geweld valt ook onder de noemer 'zeer ernstige misdraging'.

Het gaat dus om alle vormen van zeer ernstige misdragingen tegenover de personen en instanties (het college, ambtenaren en andere uitvoerders van de wet) tijdens het uitvoeren van hun werk dat hoort bij de wetten. Het is anders als betrokkenen elkaar buiten werktijd tegen komen; dan is het strafrecht van toepassing

Artikel 13. Niet nakomen van overige verplichtingen

In dit artikel staan een aantal overige verplichtingen die niet eerder in deze verordening zijn genoemd:

- de medewerkingsverplichting volgens artikel 17 lid 2 van de PW en artikel 13 lid 2 van de IOAW/IO-AZ; of
- verplichtingen die bijdragen aan arbeidsinschakeling, of die verband hebben met de aard en het doel van een bepaalde vorm van bijstand of die bijdragen aan vermindering of beëindiging van bijstand (artikel 55 PW); of

Werkt een belanghebbende niet mee aan deze verplichtingen? Dan is de verlaging 50% van de bijstandsnorm voor de duur van 1 maand.

Uit jurisprudentie blijkt dat het niet inleveren van bankafschriften geen schending van de inlichtingenplicht als bedoeld in artikel 17 eerste lid van de Pw oplevert. Dit is een schending van de medewerkingsverplichting als bedoeld in artikel 17, tweede lid.

De motivatie die de CRvB hierbij geeft is dat in artikel 17, eerste lid Pw niet gesproken wordt over documenten, maar over feiten en omstandigheden. In artikel 17, tweede lid Pw wordt gesproken over documenten. Denk hierbij aan bijvoorbeeld dus de bankafschriften.

Gevolg is dat een schending van de medewerkingsverplichting niet direct kan leiden tot een terugvordering van bijstand (art. 58 lid 1 Pw) en het opleggen van een boete (18a Pw) maar is maatregelwaardig gedrag is. Is hier sprake van dan staat daarvoor een maatregel van 20% van de bijstandsnorm voor de duur van 1 maand.

Niet nakomen budgetteringsplicht

De afstemmingsverordening wordt niet toegepast wanneer een belanghebbende weigert mee te werken aan de budgettering volgens artikel 57 onderdeel a van de Participatiewet of ontzorgingsverplichting tijdens de inburgering (art. 56a PW). In dat geval kan het college besluiten bijstand in natura te geven. Dit staat in artikel 57 onderdeel b van de Participatiewet. Hiermee wordt voorkomen dat de financiële situatie van belanghebbende erger wordt. De budgetteringsplicht is namelijk bedoeld om te voorkomen

dat iemand in een nog moeilijkere financiële situatie terecht komt. Met bijstandsverlening in natura of verplichte doorbetaling in het geval van een inburgeringsplichtige kan het gewenste doel dan worden bereikt.

Artikel 14. Samenloop van gedragingen

Lid 1 regelt de samenloop van meer gedragingen wanneer één of meerdere verplichtingen, die zijn genoemd in deze verordening, in artikel 18 lid 4 van de Participatiewet of artikel 18b van de Participatiewet, niet worden nagekomen. Dan geldt voor iedere gedraging een aparte verlaging. Deze verlagingen worden tegelijk opgelegd en opgeteld en bedragen maximaal 100% voor de duur van één maand.

Samenloop met een boete op grond van de Wet inburgering 2021

In artikel 27 van de Wet inburgering 2021 staat een samenloopregeling: het opleggen van een bestuurlijke boete blijft achterwege als voor dezelfde gedraging de bijstand is verlaagd volgens artikel 18 of 18b van de Participatiewet. Op het moment dat beide keuzes nog openstaan, kiest het college ervoor om de bijstand te verlagen en geen boete op te leggen. Is de bijstand eenmaal verlaagd, dan is een boete niet meer aan de orde (artikel 27 Wet inburgering 2021).

Artikel 15. Recidive

Komt een belanghebbende binnen twaalf maanden na een eerste verwijtbare gedraging uit deze verordening opnieuw dezelfde verplichting niet na? Dan wordt de periode van de verlaging verdubbeld.

De periode van twaalf maanden start op het moment dat het besluit waarin de verlaging is opgelegd naar de belanghebbende is verstuurd

Worden een derde of volgende keer de verplichtingen niet nagekomen, dan geldt – net als bij de eerste keer recidive – dat de periode van de oorspronkelijke verlaging wordt verdubbeld.

Eenzelfde gedraging vereist voor recidive

Voor recidive moet er sprake zijn van 'eenzelfde verwijtbare gedraging' als de gedraging waarvoor de eerste verlaging is opgelegd. Voorwaarde is dus dat dezelfde verplichting niet wordt nagekomen. Is dit niet het geval, dan moet de verwijtbare gedraging worden gezien als een eerste schending van een verplichting.